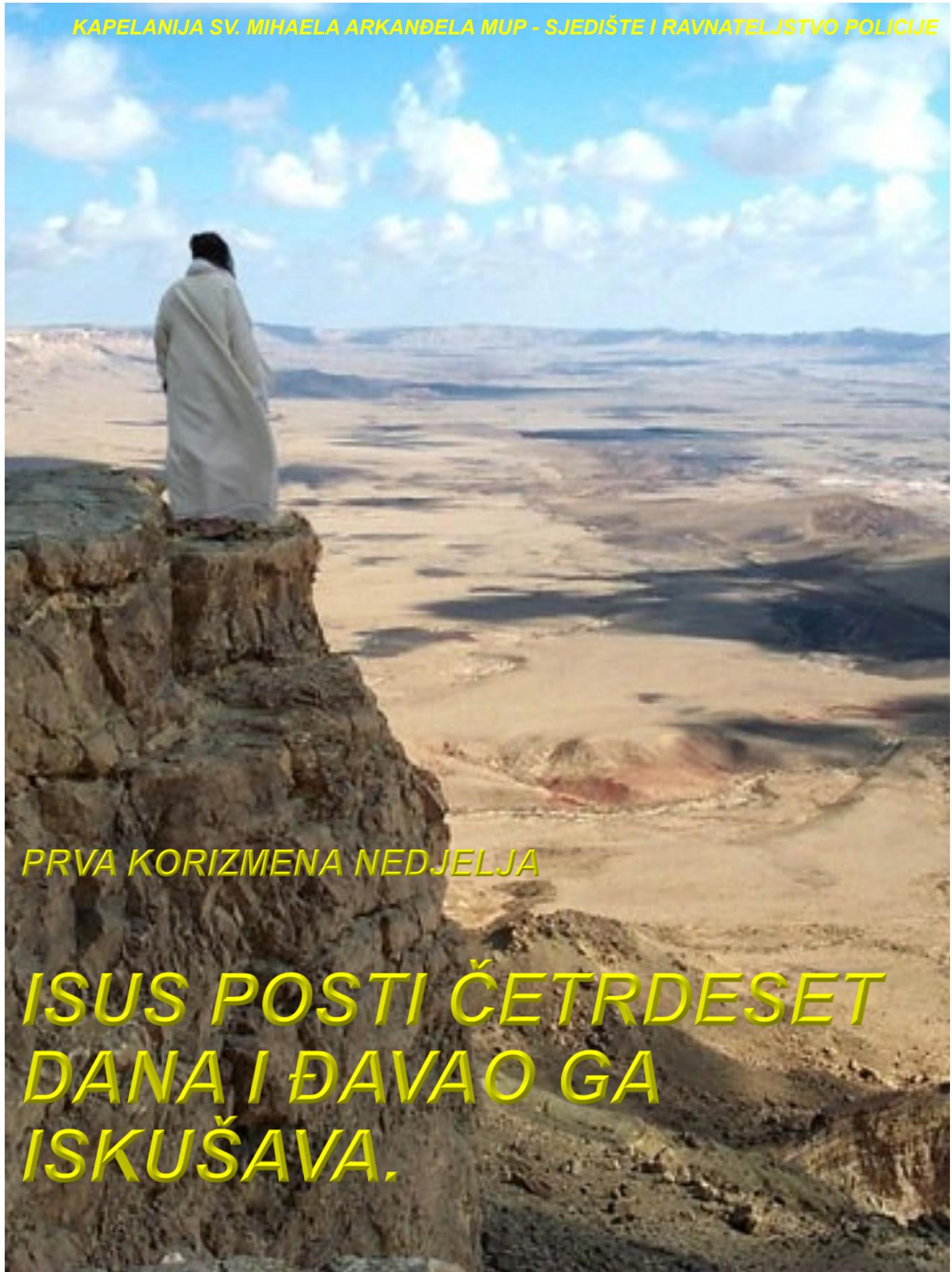

mihael

KAPELANIJA SV. MIHAELA ARKANDELA MUP - SJEDIŠTE I RAVNATELJSTVO POLICIJE

PRVA KORIZMENA NEDJELJA

**ISUS POSTI ČETRDESET
DANA I ĐAVAO GA
ISKUŠAVA.**

7 / 2020.

**LISTIĆ POLICIJSKE KAPELANIJE
SV. MIHAELA ARKANDŽELA
MUP - SJEDIŠTE I
RAVNATELJSTVO POLICIJE**
Godište XV. (2020.), Broj 7(437)
PRVA KORIZMENA NEDJELJA,
1. ožujka 2020.

Kontakt:

vlač. Željko Rakošec, policijski kapelan
tel.: 22 712, 85 682;
e-mail: zrakosec@mup.hr

Vinko Bakula, pomoćnik kapelana
tel.: 88 853, 82 805;
e-mail: vbakula@mup.hr

Naslovna stranica:
<https://catholicnewstt.com>

OŽUJAK

PRVA KORIZMENA NEDJELJA		
Ned	1.	Polikarp; Grozdan; Romana
Pon.	2.	Montan; Goran; Modest
Uto.	3.	Viktorin; Hrvoje; Berislav
Sri.	4.	Aleksandar; Sandra; Alka
Čet.	5.	Donat Zadarski; Gabrijel
Pet.	6.	Roman; Teofil; Bogoljub; Vikica
Sub.	7.	Albin; David; Jadranko; Zoran

MEDITACIJA *Narod s dva državljanstva*

3

SLUŽBA RIJEČI -

UVOD U ČITANJA *Iskušenja*

4

ČITANJA

Isus posti četrdeset dana i đavao ga iskušava.

6

HOMILIJA

Vježbe posta i uzdržljivosti

8

KATEHEZA

Kratki pregled biblijske povijesti

10

Mali vjeronaučni leksikon

14

PRIČA

Zavjet

15

NAŠI POKOJNI

16

Narod s dva državljanstva

Kršćane od ostalih ljudi ne dijeli ni jezik, a ni običaji. Niti stanuju negdje sami u svojim gradovima, niti imaju kakvo drukčije narječje, niti žive osebujnim životom, niti se drže kakvog ljudskog nazora. Stanuju u helenskim i barbarskim gradovima, kako je već koga zapalo, slijedeći domaće običaje u nošnji, hrani i u drugom životu, pokazuju divan i po općem mišljenju paradoksalan poredak u svome društvenom životu. Žive u svojoj domovini, ali su kao došljaci; dionici su svih tereta kao građani, a trpe sve kao tuđinci. Svaka im je tuđina domovina, a svaka domovina tuđina. Žene se kao svi, rađaju djecu, ali ne izlažu novorođenčad.

Postavljaju zajednički stol, ali ne postelju. Nalaze se u tijelu, ali ne žive po tijelu. Borave na zemlji, ali su građani neba. Pokoravaju se donesenim zakonima, ali svojim životom nadmašuju zakone. Ljube sve, a svi ih progone. Ne poznaju ih, a osuđuju. Ubijaju ih, a oni oživljuju. Siromasi, a mnogoga bogate. Ničega nemaju, a u svemu obiluju. Preziru ih, a iz prezira im cvate slava. Ocrnuju ih, a poštenje im sja. Grde ih, a oni blagoslivlju. Gaze ih, a oni iskazuju čast. Dobrotvori su, a kažnjavaju ih kao zlotvore. Smrtnoj se kazni raduju kao da ustaju na život... njihovi mrzitelji ne znaju kazati uzroke neprijateljstvu.

Jednom riječu, kršćani su u svijetu ono što je duša u tijelu. Duša se nalazi u svim udovima tijela; tome slično i kršćani su raspršeni u gradovima svijeta. Duša boravi u tijelu, ali nije od tijela. Tako i kršćani borave u ovom svijetu, ali nisu od svijeta. Nevidljiva je duša zatvorena u vidljivom tijelu, tako vidimo kršćane da stanuju u svijetu, ali njihovo pravo štovanje Boga ostaje nevidljivo.

Iz *Poslanice Diognetu* nepoznatog autora s kraja 2. stoljeća

<https://www.redletterchristians.org>

Iskušenja

Tradicionalni karneval je prošao. Sudionici su skinuli maske. Dobro je što ljudsko življenje nije neprekinuti karneval. Mi kršćani se nalazimo na početku jednoga liturgijskog vremena u kojem bismo trebali bez maske pogledati u sebe i bolje premisliti svoje pustinjsko životno putovanje koje je podložno iskušenjima. Ponekad nam se čini kako bi naše želje i planovi trebali biti mjerilo dobra i zla pa time postajemo slični praroditeljima. Bog nam preko Isusa Krista pruža uzor kako se iskušenja svladavaju.

Općevažeće pravilo ponašanja

Tekst iz Knjige Postanka stavlja pred nas govor o stvaranju čovjeka, njegovu smještaju u zemaljski raj te o njegovu prvom grijehu. Naglasak je na »stablu života«, »stablu spoznaje doba i zla« s kojeg je Stvoritelj zabranio brati i jesti plodove. Iz simboličnog govora nije teško zaključiti kako su praroditelji pod utjecajem Zloduha došli u iskušenje da umjesto njih nitko drugi ne bi smio

odlučivati što je za njih dobro a što je zlo, pa su otkazali posluh svom Stvoritelju. Nakon toga su »otkrili« i »spoznali« svu svoju krhkost, lomnost, svoje duhovno siromaštvo, svu bijedu i golotinju pa su se od stida što su to učinili pokušali sakriti pred Bogom. Praroditelji nisu htjeli prihvatići stvarnost postojanja u kojem je Stvoritelj glavni početak i izvor znanja, već su pokušali sebe izjednačiti s Bogom. Taj prvi ljudski grijeh otkriva nam kako je oholost izvor i naših osobnih grijeha. Zašto? Zato što se ljudsko biće želi posve autonomno ponašati. S psihološkog motrišta ljudi upadaju u zamku Zloga zato što im on sugerira kako je upravo to ili ono za njih dobro. Iz toga nam biva jasnije kako se ljudi mogu opredijeliti za teške zločine upravo zato što im Zloduh prikazuje kako je to za njih, za njihove planove dobro. Stvoritelj je ipak s razlogom odlučio da ljudi svih vremena ne određuju sami što je dobro a što je zlo, jer bi to oni činili prema svojim željama i planovima. Stvoritelj je htio da za sve i za sva vremena to bude univerzalno pravilo, zakon kojeg će svi moći spoznati po upisanoj prosudbi osobne savjesti. Na taj način je izbjegnuta potpuno subjektivno-interesna proizvoljnost odlučivanja.

<https://www.riceroadchurch.com>

Ponovno uspostavljeno prijateljstvo

U lomak Pavlove Poslanice Rimljanima govori o otkupljenju grijeha praroditelja po Isusu Kristu. Na prvi pogled izgleda kao da je jednostavno povući usporedbu između Adama kao izvora grijeha i Isusa kao izvora spasenja. Međutim, Adam je prije grijeha tek nalik na Isusa Krista, pa se zato po Isusu Kristu ne vraća u svemu onaj poredak, ono stanje koje je bilo prije Adamova grijeha, već se događa nešto novo, nastaje savršenije čovještvo koje će u potpunosti biti dovršeno u vječnosti. Pavao govori da je po Adamovu grijehu došla smrt, a po Isusu Kristu uništenje grijeha i dar vječnog spasenja. Treba računati s time kako je pragrijehom oslabljena, ranjena ljudska narav i da su ljudi zbog toga više skloni zlu, što opet posve ne umanjuje osobnu odgovornost za individualne grijehе. Unatoč izvjesnim nedorečenostima u tekstu, koje nas ne bi smjele ostaviti u vjerskoj nesigurnosti, jedno je u vjeri posve sigurno da se je Božja Riječ utjelovila u Isusu Kristu da sve osloboди istočnog grijeha te da nam podari vječno spasenje, tj. puninu vječnog života, a na ljudima je da to prihvate i da u tom svjetlu žive i djeluju.

Isusov boravak u pustinji

E vangelist Luka predstavlja Isusov boravak u pustinji, njegovo iskušenje i pobedu - svladavanje napasti. Isus je na početku svoga javnog djelovanja razmišljaо о budućnosti i svom uspjehu. Razmišljaо je o tome kako bi pridobio ljude za izgradnju novog svijeta, za nadolazak kraljevstva Božjega. Boraveći u pustinji, u samoći svojih razmišljanja nadože mu vrijeme da i ogladnje. Pod pritiskom gladi i pod sugestijom Zloduha počnu mu se rojiti misli kako bi se za njegovu viziju budućnosti ljudi masovno opredjeljivali kad bi im osigurao materijalna sredstva za život. Isus se snagom svog Duha odriče tog privida te se suprotstavi đavolskom zamagljivanju s uvjerenjem i opredjeljenjem kako čovjek ne živi samo o kruhu, kako ne živi samo za zadovoljavanje tjelesnih potreba, već i zato da se hrani Božjom riječju. Drugo iskušenje sastojalo se u predodžbi Zloga kako postoji stvarna mogućnost neograničenog manipuliranja i gospodarenja ljudima. Isus se je i toga odrekao s uvjerenjem kako svaki oblik vlasti treba stavljati u služenje rastu i razvitku prave čovječnosti. Treće iskušenje sastojalo se u mogućnosti pretvaranja religije u magiju. Isus je i to odbio, jer bi

Ivo Martinić

Prvo čitanje:
Post 2, 7-9; 3, 1-7

Stvaranje praroditelja i grijeh

Čitanje Knjige Postanka

Gospodin Bog sazda čovjeka od praha zemaljskog i u nosnice mu udahne dah života. Tako postane čovjek živa duša.

I Gospodin Bog zasadi vrt na istoku u Edenu i u nj smjesti čovjeka koga je sazdao. Tada Gospodin, Bog, učini te iz zemlje nikoše svakovrsna stabla – pogledu zamamljiva, a dobra za hranu – i stablo života nasred vrta i stablo spoznaje dobra i zla.

Zmija bijaše lukavija od sve zvjeradi što je načini Gospodin Bog. Ona reče ženi: „Zar vam je doista Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?“ Žena odgovori zmiji: „Plodove sa stabala u vrtu smijemo jesti. Samo za plod stabla što je nasred vrta rekao je Bog: 'Da ga niste jeli! I ne dirajte u nj da ne umrete!'“ Nato će zmija ženi: „Ne, nećete umrijeti! Nego, zna Bog: onog dana kad budete s njega jeli otvorit će vam se oči i vi ćete biti kao bogovi koji razlučuju dobro i зло.“

Vidje žena da je stablo dobro za jelo, za oči zamamljivo, a za mudrost poželjno: ubere ploda njegova i pojede. Dade i svome mužu, koji bijaše s njom, pa je i on jeo. Tada se obadvoma otvore oči i upoznaju da su goli. Spletu smokova lišća i naprave sebi pregače.

Riječ Gospodnja

Otpjevni psalam
Ps 51,3-6a.12-14.17

Smiluj se, Gospodine, jer sagriješismo!

Smiluj mi se, Bože, po milosrđu svome, po velikom smilovanju izbriši moje bezakonje!

Operi me svega od moje krivice, od grijeha me mojeg očisti!

Bezakonje svoje priznajem, grijeh je moj svagda preda mnom.

Tebi, samom tebi ja sam zgriješio i učinio što je zlo pred tobom!

Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni!

Ne odbaci me od lica svojega i svoga svetog duha ne uzmi od mene!

Vrati mi radost svoga spasenja i učvrsti me duhom spremnim!

Otvori, Gospodine, usne moje, i usta će moja navješćivati hvalu tvoju.

Drugo čitanje

Rim 5, 12-19

Gdje se umnožio grijeh, nadmoćno izobilova milost.

Čitanje Poslanice svetoga Pavla apostola Rimljanim

Braćo:

Kao što po jednom čovjeku uđe u svijet grijeh i po grijehu smrt, i time što svi sagriješiše, na sve ljudi prijeđe smrt... Doista, do Zakona bilo je grijeha u svijetu, ali se grijeh ne ubraja kad nema zakona. Da, ali smrt je od Adama do Mojsija doista kraljevala i nad onima koji ne sagriješiše prekršajem sličnim kao Adam, koji je pralik Onoga koji ima doći.

Ali s darom nije kao s grijehom. Jer ako su grijehom jednoga mnogi umrli, mnogo se obilatije na sve razlila milost Božja, milost darovana u jednom čovjeku, Isusu Kristu. I dar - to nije kao kad je ono jedan sagriješio: jer presuda nakon jednoga grijeha posta osudom, a dar nakon mnogih grijeha - opravdanjem. Uistinu, ako grijehom jednoga smrt zakraljeva - po jednome, mnogo će više oni koji primaju izobilje milosti i dara pravednosti kraljevati u životu - po Jednome, Isusu Kristu.

Dakle, grijeh jednoga - svim ljudima na osudu, tako i pravednost Jednoga - svim ljudima na opravdanje, na život! Doista, kao što su neposluhom jednoga čovjeka mnogi postali grešnici tako će i posluhom Jednoga mnogi postati pravednici.

Riječ Gospodnja

Evangelje

Mt 4, 1-11

Isus posti četrdeset dana i đavao ga iskušava.

Čitanje svetog Evangelija po Mateju

Uono vrijeme:

Duh odvede Isusa u pustinju da ga đavao iskušava. I propostivši četrdeset dana i četrdeset noći, napokon ogladnje. Tada mu pristupi napasnik i reče:

„Ako si Sin Božji, reci da ovo kamenje postane kruhom.“

A on odgovori: „Pisano je: 'Ne živi čovjek samo o kruhu, nego o svakoj riječi što izlazi iz Božjih usta.'“

Đavao ga tada povede u Sveti grad, postavi ga na vrh Hrama i reče mu:

„Ako si Sin Božji, baci se dolje! Ta pisano je: 'Anđelima će svojim zapovjediti za tebe i na rukama će te nositi da se gdje nogom ne spotakneš o kamen.'“ Isus mu kaza:

„Pisano je također: Ne iskušavaj Gospodina, Boga svojega!“ Đavao ga onda povede na goru vrlo visoku i pokaza mu sva kraljevstva svijeta i slavu njihovu pa mu reče: „Sve ču ti to dati ako mi se ničice pokloniš.“

Tada mu reče Isus: „Odlazi, Sotono! Ta pisano je: 'Gospodinu Bogu svom se klanjam i njemu jedinom služi!'“ Tada ga pusti đavao. I gle, anđeli pristupili i služili mu.

Riječ Gospodnja

Vježbe posta i uzdržljivosti

Kada kažemo Korizma, vjerojatno po zakonitosti slobodne asocijacije ideja, najčešće nam slijedeće misli i pojmovi padaju na pamet: post, odricanje, pokora, patnja i napast. Logična posljedica takvih misli je neraspoloženje, odbojnost, možda i potajna želja da se što prije završi ovo mučno razdoblje koje kao da jedva sadržava nešto od lijepo evandeoske radosne vijesti. Bila bi šteta međutim, kada bismo u takvom tmurnom raspoloženju započeli korizmenu avanturu. Temeljna poruka Korizme, naime, nije žalost zbog bespomoćnosti, već radost pobjede. Pripremimo svoje srce u drugačije raspoloženje: pokušajmo jednim smjelim obratom misliti na Korizmu kao na razdoblje intenzivne radosti, prepun tajanstvenih obećanja.

Ako pažljivo propratimo korizmena čitanja tada se pred našim duhovnim očima otvara dirljiva slika o Bogu koji strastveno voli čovjeka i o tome bi ga htio svakako uvjeriti. Zaklinje se na sebe, ponavlja svoja obećanja, poziva se na bezbroj vidljivih znakova kojima potvrđuje da ljubi čovjeka, svakog čovjeka, štoviše sva živa bića, i ne želi da se i jedan od njih izgubi.

Već i ova skica mogla bi biti dovoljna da u ovogodišnju Korizmu krenemo na drugačiji način: Bog nas ljubi, svakog čovjeka, svijet, njegovi smo, zbog nas, ako treba, učinit će i čuda. Neka stoga prva poruka naše Korizme bude da za vjernika nema slučajnosti, već da nas nosi strujanje Božje ljubavi. Ako to znamo, ako to posvijestimo, tada će našu dušu ispuniti povjerenje, zahvala i ljubav.

Druga radosna poruka Korizme je pobjeda dobra nad zlim. Istina, početak Korizme započinje s opisom Isusova napastovanja, ali u ovom evanđelju nije to velika vijest, to je samo okvir. Pravi naglasak pronaći ćemo u jednoj rečenici niže gdje o Isusu čitamo slijedeće: »Potom ga je sotona napustio i anđeli ga služahu« (Mk 1, 13). Cjelokupni ljudski, kršćanski, vjernički život sadržan je u ovoj sažetoj rečenici. Isus je preuzeo na sebe naš život, postao je suputnik naših putovanja u dobru i u zlu. Zato se usudimo i ovu riječ primjeniti na sebe.

Mnogo puta možda se i nama čini kao da je ovaj život prašuma, živimo među zvijerima, svi su se urotili protiv nas, svi se trude upropastiti nas. To smo vjerovali o ateističkom komunizmu, to proživiljavamo u svezi s ratovima u svijetu, ali to je samo poluistina. Istina je da na svijetu postoje lavlje pećine u koje bacaju nedužne

Danijele kako to čitamo u Starom zavjetu, postoje bezdušni razbojnici koji obore i opljačkaju dobrodušnog putnika kao što čitamo u Novom zavjetu, postoje vojnici okrutnog srca koji se izruguju nedužnom kao što su to činili s Isusom, postoje silnici koji razapinju na križ pravednika, ali postoje i milosrdni Samaritanci koji nam povijaju rane, dobre žene koje nas prate na našem križnom putu, suosjećajne Veronike koje nam brišu suze, vjerne Marije, pouzdani prijatelji i odane majke koje stoje u podnožju našeg križa. »Svijet je pun divljih zvijeri« - kažemo u ogorčenosti. »Svijet je pun anđela koji skrbe za nas« - poručuje Matejevo evanđelje, a preko njega i cijelo korizmeno vrijeme. Neka to bude izazov i poziv, ujedno i zadatak za korizmeno razmišljanje i obraćenje: nastojmo oko sebe primijetiti dobro koje svjedoči o Božjoj dobroti, ljubavi koja nam zrcali njegovu ljubav, anđele koje nam On šalje. Istovremeno, nastojmo i mi sami postati anđelima, koji prema drugima zrače radosnu korizmenu poruku: Bog nas ljubi.

Ipak, bit će korisno na kratko obratiti pozornost na činjenicu da je Korizma ipak poziv na pokajanje, na odricanje, na uvježbavanje kreposti.

Drugo čitanje na prvu nedjelju Korizme je ulomak uzet iz Poslanice Rimljanim, u kojem apostol Pavao izlaže bît prave pokore. Sveti Pavao suočava grijeh s milošću, Adamov grijeh koji je donio ropstvo s Kristovom otkupiteljskom ljubavlju, grješnika sa opravdanim. Sveti Pavao ne postavlja izravno pitanje, ali se ono može iščitati iz njegova razlaganja: »Gdje ja stojim između te dvije stvarnosti, to jest između grijeha i oproštenja?«

Korizma je poziv da postanemo osjetljivi prema svojoj osobnoj duhovnoj stvarnosti. Kamo ide moj životni put: vode li moje odluke prema Isusu, ili me sve više udaljuju od njega? Evanđelje koje govori o Isusovom napastovanju upozorava nas da u svačijem životu postoje takve zapreke, koje bi mogle naš život odvesti u slijepu ulicu. Ali, kao što je Isus iz napasti izašao pobjednik, tako smo i mi pozvani na pobjedu i to smo u stanju i postići u ime našeg Gospodina Isusa Krista. To je radosna poruka korizmenog evanđelja.

Opći uvod u Bibliju

Kratki pregled biblijske povijesti

Povijest Staroga zavjeta

Pad Jeruzalema i babilonsko sužanstvo

Egipćani su držali slijedeća dva judejska kralja Joahaza i Jojakima kao svoje vazale. U međuvremenu ojačalo babilonsko carstvo potuklo je faraona i potisnulo ga do Egipta. Iako je Jojakim već postao Nabukodonozorov vazal, na unutarnjopolitičkom planu pobijedila je proegipatska struja. Babilonci zato u vojnom pohodu osvajaju Jeruzalem 598. i odvode u deportaciju Jojakina, sina u međuvremenu preminulog kralja Jojakima, te kraljevsku svitu i dvorjanike. Jojakinov stric Sidkija (597-587), koga su postavili za kralja, protivno savjetima proroka Jeremije podliježe utjecajima proegipatske struje i sklapa savez s Egiptom i Amonom. Nabukodonozor reagira na urotu i 587. osvaja Jeruzalem, razara zidine, spaljuje Hram i pljeni sveto posuđe. S kraljem je u Babilon deportiran i dio stanovništva. Nakon smaknuća Gedalije, kojeg su za namjesnika postavili Babilonci, došlo je i do treće deportacije 582. Ukupno je odvedeno oko 20.000 najutjecajnijih ljudi, obrtnici, umjetnici, intelektualci.

Opisi u: 2 Kr 18-25; 2 Ljet 29-36; Sef, Nah, Hab, Jer, Ez.

Sužanstvo i sazrijevanje vjere

Iako sudbina izgnanika nije bila osobito teška jer su imali mogućnost integriranja u babilonsko društvo, pa su neki tamo zauvijek ostali, novonastale prilike izazvale su duboku refleksiju vjere. Izraelci su dobili novo shvaćanje Boga; u to je vrijeme i današnji SZ počeo poprimati konačno oblik. Time se sužanstvo pokazalo jednim od duhovno najplodnijih trenutaka Izraelove povijesti.

Povratak i obnova.

Kir u prvoj godini svog vladanja Babilonom 538. izdaje dekret o obnovi židovskog naroda i jahvističkog kulta u Palestini; svi koji su željeli mogli su se vratiti. Već sljedeće godine o trošku Babilona počinje izgradnja Hrama u Jeruzalemu (537.). Povratak se odvijao u više navrata. Stanje je bilo dosta teško. Nesloga (odbili pomoć Samarije u obnovi Hrama), međusobni razdori, prisutnost sinkretističkih elemenata na religioznom području. Zalaganjem Zerubabela 515. g. pr. Kr. Posvećen je Drugi Hram. On sam je bio Davidov potomak i zato centar mesijanskih nadanja, a njegovim nestankom prekida se davidovska loza Izraelovih vladara.

Djelovanje Ezre i Nehemije

Osim činjenice da je Judeja postala perzijska provincija, informacije o tom periodu su vrlo nesigurne. Čini se da je Judeja bila pod upravom Samarije ali u stalnom trvajućem kontaktu sa njihovim službenicima. To je razdoblje malodušnosti i razočaranja u obećanja proroka. Nehemija je došao u Jeruzalem 455. g. pr. Kr. i ostao do 433. g. pr. Kr. Podigao je gradske zidine. Po povratku nakon odsustva, sprječavanjem nekih zloporaba, počeo je konačni raskid sa Samarijom. Za vrijeme drugog Nehemijina službovanja, Ezra (428.g.) dovodi iz Babilona veliku grupu novih doseljenika i započinje vjersku obnovu. Time je ustanovljena teokracija koja je uživala autonomiju u pitanjima vjere i utemeljeno židovstvo.

Knjige: Ezr, Neh, Hag, Zah, Mal.

Od Ezre do Antioha IV.

Za razdoblje između 427. g. pr. Kr. pa do 167. g. pr. Kr. gotovo da nemamo nikakvih informacija. U to vrijeme je dobar dio Staroga zavjeta dobio svoj konačni oblik. Aleksandar Veliki je potukao perzijsku vojsku 333. g. pr. Kr. i sebi podvrgao Palestinu. Godine 326. pr. Kr., kreće na Indiju ali mu vojska odbija poslušnost a 323. on umire. Nakon njegove smrti, cijelo osvojeno područje među sobom dijele četvorica vođa. Egipat i

južnu Siriju dobiva Ptolomej. Međutim Antigon, jedan od njih, se buni želeći postati jedinim naslijednikom, 302. dolazi do bitke u kojoj ga Seleuk, Ptolomejev general, pobjeđuje. Naslijeduje ga sin Antioh I. Tako Aleksandrovo kraljevstvo biva podijeljeno na Makedoniju, Aziju je pripala Seleukovićima a Egipat-Damask Ptolomejevićima. Palestina ostaje pod njihovom vlašću do 198. 333. g. pr. Kr. To je mirno razdoblje u kojem je židovska zajednica zadržala strukturu naslijedenu od Ezre. Veliki svećenik je ravnao vjerskim životom i počeo dobivati obilježja svjetovnog vladara. U ovom razdoblju polagano u Izrael prodire grčka kultura i stvaraju se uvjeti za buduće sukobe. U Egiptu je zamjetan porast židovske dijaspore. Mojsijevo Petoknjižje prevedeno je na grčki, a kasnije će biti prevedene i ostale knjige (prijevod Sedamtesetorice, Septuaginta).

Izrael pod Seleukovićima

Nakon neuspjelog pohoda 217. g. pr. Kr. Antioh III. 198. pobjeđuje Ptolomeja IV i pripaja Palestinu svome carstvu. Kartaški vojskovođa Hanibal, poražen od Rima 202., dolazi Seleukovićima, poduzimaju pohod na Grčku ali ih Rim poražava. Antioh III. pogiba skupljajući novac za odštetu. Naslijeduje ga Seleuk IV. koji pokušava uzeti novca i iz jeruzalemskog Hrama, ali

bezuspješno. Njega je ubio Heliodor, ministar Antioha III. želeći na prijestolje staviti mlađeg sina Antioha i spriječiti svojatanje Demetrija, starijeg sina. Međutim, pojavljuje se brat Seleuka IV. Antioh IV. Epifan i predstavlja se kao regent svog nećaka, ali mali Antioh biva ubijen 169. g. pr. Kr. Antioh Epifan nastavlja vladati sam. U to vrijeme je prođor grčkog jezika i kulture, omogućen još Aleksandrovim osvajanjima, u Izraelu dovodio do unutrašnjeg raslojavanja; čak i među svećenstvom je bilo vatrenih pristalica koji su se počeli stidjeti svoje vjere i tradicije. Situacija postaje još težom po što Antioh Epifan namjerno pokušava helenizirati Izrael i uništiti židovsku religiju. U III. st. je dovršena Septuaginta, grčki prijevod židovske Biblije, to je tekst kojim će se pretežno služiti prva Crkva.

Makabejski ustanak.

Antioh Epifan (175.-163. g. pr. Kr.) želio je ujediniti svoje kraljevstvo pa je velika važnost pridavana heleniziranju. Jason, brat Onije III., velikog svećenika, nudi kralju veliku svotu i provođenje helenizacije ako ga postavi velikim svećenikom. Njegovu helenizaciju su podržavali mnogi u Jeruzalemu. Na sličan način velikim svećenikom potom postaje Menelaj, a Jason bježi i priprema napad. Uz Menelajevu pomoć je Antioh Epifan po povratku iz Egipta opljačkao Hram. U međuvremenu, Jason napada Jeruzalem. Menelaj je izdržao napad. Antioh Epifan to je shvatio kao pobunu. Godine 167. pr. Kr. njegove snage upadaju u Jeruzalem, djelomično ga razaraju, ubijaju dio naroda i zabranjuje se židovska religija, a Hram je

posvećen olimpijskom Zeusu, čijim se očitovanjem, epifanijom, predstavljao Antioh Epifan. Slično, Hram na samarijskoj gori Gerizimu je posvećen Zeusu Kseniosu. Svećenik Matatija, 167. g. pr. Kr. podiže ustanak. On umire 166., a vodstvo preuzima njegov sin Juda Makabejac (166.-160. pr. Kr.). Gerilskim stilom tri su godine napadali neprijatelja. Nakon nekoliko uspješnih bitaka, 15. travnja 164. g. pr. Kr., sklopljeno je primirje kojim su uklonjene odredbe koje su izazvale pobunu.

Obrat i samostalnost

Juda i njegovi ljudi su protiv ugovora napali jeruzalemsku tvrđavu i bili potučeni. Dolaskom novog regenta Filipa, Židovi priznaju vlast sirijskog kralja, a zauzvrat dobivaju vjersku slobodu. Smaknut je Menelaj, a za velikog svećenika postavljen je helenizirani Žid Alkim; Makabejci ga nisu prihvatali. Juda nastavlja napade, Alkim nekoliko puta traži pomoć od kralja. Konačno, 160. g. pr. Kr. Juda je potučen i ubijen u blizini Jeruzalema. Vodstvo preuzima Jonatan (160.-143. pr. Kr.). No, povlači se u pustinju i smješta u Mikmaš; prihvaćen je kao politička i religijska glava naroda. Od 150.-143., Jonatan vješto balansira između pretendenata na sirijskom prijestolju. Međutim 143. g. pr. Kr. na prijevaru je uhvaćen. Velikim svećenikom postaje Šimun (143.-134. pr. Kr.). Iskoristivši borbe za kraljevsko prijestolje, 142. g. Šimun oslobađa jeruzalemsku tvrđavu i počinje razdoblje samostalnosti. Šimuna ubija njegov zet Ptolomej, a Šimunov sin Ivan Hirkan postaje veliki svećenik i upravitelj.

Hasmonejska dinastija

Počevši sa Ivanom Hirkanom, makabejski se knezovi nazivaju Hasmonejcima (jedan njihov predak je bio Hašmon). Ivan je kao vazal sudjelovao u vojnom pohodu Seleukovića protiv Parta u kojem je poginuo Antioh VII. Gubitkom vlasti Seleukovića nad Palestinom, Izrael postaje neovisan; Ivan je zavladao i Samarijom, razorio Hram na Gerizimu; podržavalici su ga hassidim koji su se počeli zvati farizejima. Nakon Ivanove smrti 104.g. pr. Kr. nastaje borba za vlast. Njegov sin Aristobul baca vlastitu majku u tamnicu gdje je i umrla, prigrabio si je vlast, ubio brata Antigona a ostalu trojicu braće stavio u zatvor. Zakraljivši se, pripojio si je Galileju i Itureju. Umire već slijedeće godine a njegova žena Aleksandra (Saloma) oslobađa braću iz zatvora; Aleksandar Janej postaje kralj, veliki svećenik i njezin muž. Iako je uspjevao proširiti vlast na cijelu obalu, prekida s farizejima i udaljava se od naroda. Nakon što su ga izvrijedali za jedne službe na Blagdan sjenica, njegovi se plaćenici osvećuju ubijajući 6000 ljudi. Nakon njegovog poraza u Transjordaniji, buknuo je građanski rat kojeg je uspio ugušiti nakon šest godina. Kad je umro (76. pr. Kr.) nasljeđuje ga žena Aleksandra (76.-67. pr. Kr.). Ivan Hirkan II, veliki svećenik, i Aristobul II, vojni zapovjednik, njezini sinovi nakon njezine smrti se bore za vlast, Ivan postaje kraljem ali ga Aristobul pobjeđuje kod Jerihona. Kad je Pompej, 63. pr. Kr., došao u Palestinu, nakon tromjesečne opsade Jeruzalema, postavlja Ivana Hirkana II za kralja, a Aristobula II i njegove sinove vodi sa

sobom u Rim. Oni, međutim, bježe iz Rima i nekoliko puta pokušavaju organizirati pobune ali bezuspješno. Antipater, Ivanov upravitelj Idumeje, koji je formalno postao ministar, zapravo je imao svu vlast u svojim rukama. Tijekom građanskog rata između Cezara i Pompeja, Antipater se stavlja na stranu Cezara koji pobjeđuje 48.g. pr. Kr. Kad je Cezar stigao u Palestinu, Ivana potvrđuje etnarhom a Antipater postaje prokurator Judeje. Njegovi sinovi postaju upravitelji: Fazael u Jeruzalemu, a Herod u Galileji. Nakon što je Antipater otrovan 43.g. naslijedio ga je Herod. Ivan Hirkan je ostao veliki svećenik. Kad su Parti 40.g. pr. Kr. napali Siriju, Antigon, Aristobulov sin, iskoristio je priliku i uz njihovu pomoć opsjeo Heroda i Fazaela u Jeruzalemu. Herod je pobjegao, Fazael se ubio, a Ivanu Hirkanu je dao odrezati uši i tako ga onesposobio za službu velikog svećenika. Rim, 39.g. Pr. Kr. ponovno zauzima Malu Aziju i Siriju. Herod, probivši se do Rima, biva od Oktavijana i Antonija priznat kraljem Židova. Vraćao se na čelu rimskih legija sa zadatkom da se zakralji. Nakon tri godine dospijeva do Jeruzalema i zauzima ga. Oženio se hasmonejskom kneginjom Marijamnom. Antigon je odveden u Antiohiju gdje je nad njim izvršena smrtna kazna. To je ujedno svršetak hasmonejske dinastije.

O razdoblju 333.-63. pr. Kr. Čitamo u: 1-2 Mak, Dn.

Mali vjeronaučni leksikon

kanonizacija

Kanonizacija, prema crkvenom latinskom *canonisare*, *canoniosatio* uvrstiti u kanon; grčki χαρούιζω, u Katoličkoj crkvi, svečani čin kojim papa osobe koje su se isticale kršćanskim krjepostima uvrštava u popis (kanon) svetaca i određuje njihovo štovanje u cijeloj Crkvi. U prvom kršćanskom tisućljeću o štovanju svetaca odlučivalo je spontano vjerničko štovanje. Prva papinska kanonizacija bila je 993. (sv. Ulrich Augsburški). Papa Aleksandar III. proglašenje svetim pridržao je Svetoj stolici, premda su i dalje neki biskupi proglašavali svece. No tek je papa Benedikt XIV. razradio (1738.) kriterije za kanonizaciju, koji su uključeni u Kodeks kanonskoga prava iz 1917. Po završenom kanonskom postupku (kauza), osobu javno svetom proglašuje papa, pa ona stječe pravo javnoga štovanja u sveopćoj Crkvi, a ime joj se unosi u katolički kalendar.

U pravoslavnim crkvama nema kanonskoga postupka, već se u štovanju svetaca slijedi spontani duhovni odjek među vjernicima. U XX. st. neke su pravoslavne crkve službeno proglašile više osoba svetima.

U protestantskim crkvama nema štovanja svetaca pa ni službenoga proglašenja.

Kanonsko pravo

Kanonsko pravo označava zbir crkvenih zakona kojima se upravlja životom pojedinih Crkava. U temelju kanonskog prava stoje odredbe prvih sedam ekumenskih sabora. Te su se odluke nazivale kanonima (grč. κανών što znači »pravilo«, »odredba«, »mjera«), pa odatle dolazi i naziv »kanonsko pravo.«

Kanonsko pravo kao znanstvena disciplina istodobno je predmet izučavanja teološke i pravne znanosti.

U Rimokatoličkoj Crkvi kanonsko pravo predstavlja zbir pravnih propisa što ih je donijela Crkva, a koji upravljaju životom vjernika u svijetu te međucrkvenim odnosima i odnosima s vanjskim svijetom.

Kanonsko je pravo dijelom crkvenog prava, u koji još ulaze liturgijsko pravo i javno crkveno pravo.

U kanonskom pravu riječ je o propisima koji:

- ostvaruju pravne kanonske odnose s obzirom na pravni položaj vjernika unutar tijela Crkve;
- propisuju način provođenja tih odnosa;
- opisuju hijerarhiju sastavnih dijelova Crkve i propisuju njihovu djelatnost;
- vrednuju i propisuju ponašanje vjernika.

Osim toga, jer se Crkva sama opisuje kao stvarnost sastavljena od božanskog i ljudskog, tako i kanonsko pravo sadrži propise božanskog porijekla, božansko pravo, te propise ljudskog porijekla, ljudsko pravo. Oni prvi imaju božanski izvor (npr. božanska objava) pa ih se i ne može mijenjati ljudskom odlukom, dok ljudsko pravo proizlazi iz zakonite crkvene vlasti što je, primjerice, predstavljaju rimske pape i ekumenski sabor.

Zavjet

|

<https://www.google.hr>

Bio je vrlo uspješan poduzetnik. Ura, telefon, mobitel i računalo ispunjavali su njegov dan. Svaka sekunda bila mu je dragocjena.

Jednog dana imao je dogovoren sastanak u poslovnom središtu grada.

Raskošna zgrada bila je u samom središtu, a poduzetniku je bilo sve jasnije da će ga promet zadržati više nego je predvidio, a usto nikako nije mogao naći mjesto za parkiranje

Načinio je prvi krug da vidi ima li koje slobodno mjesto. Ništa. Svaki centimetar je bio zauzet. Načinio je još jedan, veći krug. Nigdje slobodna mjesta.

Kako je bio jako zabrinut, počeo je moliti:

- Gospodine, pomozi mi, sad te najviše trebam! Nađi mi jedno parkirališno mjesto! Ako me uslišaš, obećavam da će svake nedjelje ići na misu.

Načinio je još jedan krug, no mjesta ni za lijek.

Počeo je moliti s još više žara:

- Gospodine, ne smijem zakasniti na sastanak. Ako mi providiš slobodno mjesto, svaki tjedan ići će na isповijed i neću izostati s večernje molitve.

I tako je kružio uokolo motreći i moleći:

- Gospodine, molim te, ako mi nađeš mjesto, cijelog će života svaki dan čitati Sveti pismo, a možda će i vjeronauk poučavati.

U taj čas tri metra ispred njega s parkirališta je izlazio jedan auto.

S uzdahom olakšanja revni je poduzetnik rekao:

- Gospodine, nemoj se truditi, upravo sam našao parkirališno mjesto!

NAŠI POKOJNI

SAKIB KOČANOVIC,

PU zagrebačka, Zagreb, 2. ožujka 1993.

MARIJAN RAŠIN,

PU zagrebačka, 5. ožujka 1991.

NIKOLA BIONDA,

PU karlovačka, u službi, Karlovac, 7. ožujka 1992.

POČIVALI U MIRU!